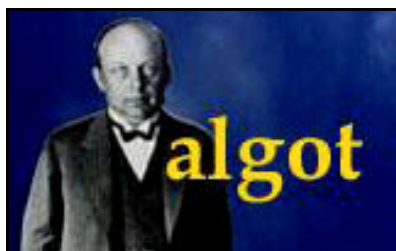

Biblioteksplan för folkbiblioteken i Västerviks kommun

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning.....	2
Förslag till biblioteksplan.....	3
Inriktningsmål.....	3
Åldersanpassad biblioteksservice.....	4
Medel att nå inriktningsmålen.....	5
Huvudbibliotek och filialer.....	5
Medier.....	6
Personal.....	6
IT.....	7
Verksamhet vid huvudbibliotek och filialer.....	8
Barn- och ungdomsbiblioteket.....	8
Vuxenavdelningen.....	9
Bibliotekets uppsökande verksamhet.....	9
Musikbiblioteket och Vissamlingarna.....	10
Biblioteksfilialerna.....	11
Utvärdering.....	11
Bilaga 1 Kort om Västerviks bibliotek.....	12
Bilaga 2 Bibliotekslag.....	14
Bilaga 3 Vision för biblioteken i Kalmar län.....	15

Algot - bibliotekets katalog
är uppkallad efter Algot Johansson,
Västerviks förste stadsbibliotekarie.

Förslag till Biblioteksplan

Detta förslag till kommunövergripande biblioteksplan gäller i första hand för kommunens folkbibliotek. Folkbiblioteksplanen kan kompletteras med separata planer för de delar av biblioteksverksamheten i kommunen, som administreras av andra förvaltningar än Kultur- och fritidsförvaltningen eller har andra huvudmän. Planen har utformats i enlighet med de behov av biblioteksservice som kartlagts i kommunen och utformats i enlighet med Bibliotekslagen. Denna kommunala biblioteksplan motsvaras av en länsövergripande plan "Vision för biblioteken i Kalmar län".

Inriktningsmål

- Västerviks kommunala bibliotek ska fungera som mötesplatser för alla
- Västerviks kommunala bibliotek ska erbjuda allmänheten möjligheter till kulturella upplevelser och kunskap och uppmuntra till ökat läsande
- Västerviks kommunala bibliotek ska med sina resurser ge förutsättningar för personlig utveckling och eget skapande samt vara en resurs för ett livslångt lärande
- Västerviks kommunala bibliotek ska medverka till att höja kunskaps- och utbildningsnivån hos kommuninvånarna
- Västerviks kommunala bibliotek ska ta aktiv del i samhälls- och näringslivet och i all sin verksamhet främja demokrati och integration.

Målen uppnås genom:

Åldersanpassad biblioteksservice

0-6 år

- Stärka barns språkutveckling genom en aktiv barnavdelning och en filialverksamhet inriktad på barnen i samarbete med BVC och barnomsorgen.

6-16 år

- Stärka barns läsning och kunskapssökande bl. a genom samarbete med skolan.
- Erbjuder en god studiemiljö för enskilda studier
- I biblioteket skapa förutsättningar för barns stimulans, läslust och kulturella upplevelser

16-19 år

- Vara ett redskap i lärandet
- Folkbiblioteket ska samarbeta med gymnasieskolan.
- Folkbiblioteket och gymnasiebiblioteket ska samarbeta och komplettera varandra
- Erbjuder en god studiemiljö för enskilda studier
- I biblioteket skapa förutsättningar för ungdomars stimulans, läslust och kulturella upplevelser
- Genom biblioteksservice inriktad på unga vuxna stödja ungdomars inträde i vuxenlivet.

20 år och uppåt

- Stödja den lärande människans aktiviteter.
- För studerande i alla åldrar tillhandahålla litteratur, information, handledning och vägledning som komplement till studiebiblioteken
- För läsoplevelser och andra kulturupplevelser tillhandahålla och aktivt marknadsföra medier och arrangera program.
- Ge företagsinformation med service framför allt till småföretagen med företagsanpassad hemsida, informationssökning och medieanskaffning
- Ta en aktiv del i kommunens information till medborgarna

0-100 år

Biblioteken ska med all sin verksamhet:

- sträva efter att skapa en miljö med tillgång till medier, IT och rådgivning där *var och en* av besökarna kan finna vägen till kunskap, rekreation och personlig utveckling.
- erbjuda fri tillgång till information och litteratur, tryckt såväl som digital.
- för grupper med särskilda behov tillhandahålla och aktivt marknadsföra specialmedier och övriga särskilda tjänster, t.ex. Boken kommer.
- I biblioteken skapa lättillgängliga rätt anpassade och attraktiva miljöer/avdelningar med specialmedier och hjälpmedel för människor med läshinder.

Medel för att uppnå inriktningssmålen:

Ett välutrustat huvudbibliotek och ett utanför tätorten väl förgrenat filialsystem

Allmänt:

Generösa öppettider med kvällsöppet och lördags-söndagsöppet på HB. Filialernas öppettider ska vara noga avpassade efter efterfrågan. I integrerade bibliotek ska det finnas möjlighet till självbetjäning för skolans elever och lärare, som då skulle kunna ha tillgång till sitt bibliotek under hela skoldagen. Allmänheten bör ha tillgång till biblioteket både på kvällstid och dagtid.

Huvudbibliotek och filialer

Det är viktigt att det finns ett resursstarkt huvudbibliotek som bas för biblioteksverksamheten som kan förstärka och komplettera övriga bibliotek i kommunen. HB:s mediepool är viktig för den uppsökande verksamheten, filialer och skolbibliotek. Den bör förstärkas med ljudböcker och fler exemplar av efterfrågade tryckta böcker.

Filialsystemet bör få en översyn. Biblioteksfilialerna är i allmänhet integrerade folk- och skolbibliotek. Om skolan läggs ner, läggs också biblioteksfilialen ner, om inte integration med annan verksamhet framstår som möjlig eller önskvärd. En mindre bokbil kan eventuellt ersätta de minsta filialerna och/eller utökad Boken kommer- verksamhet samt användas för boklåde-transporter.

Ett problem som uppstått på senare tid för de integrerade biblioteken i landsbygdsskolorna är att när elevantalet sjunker och ekonomin blir mer ansträngd finns en tendens att vilja spara in på biblioteksservicen. Det är viktigt att betona att ett integrerat bibliotek är bådadas ansvar, skolans och folkbibliotekets. Om en skola drar sig ur samarbetet eller kraftigt minskar sitt åtagande, faller hela idén med folkbibliotek lokaliserat till skolor, vilka långtifrån alltid är centralt belägna ur allmänhetens synvinkel. Ambitionen bör dock vara att söka bibehålla det nuvarande systemet med integrerade bibliotek och med nuvarande ersättningsnivåer så länge skolorna finns – skolans elever och lärare är flitiga biblioteksanvändare och bra bibliotek i skolorna har betytt mycket för elevernas läsförmåga och kunskapsinhämtande.

Samtliga biblioteksenheter ska ha ändamålsenliga och attraktiva bibliotekslokaler och vara tillgängliga för alla. En flexibel inredning av biblioteken, som medger förnyelse och förändring eftersträvas och beaktas vid nyinköp med t.ex. flyttbara hyllor, trådlöst nätverk, ändringsbara skyltprogram mm Biblioteken ska vara tillräckligt stora och flexibla för att kunna fungera också som mötesplatser och kunna ha viss programverksamhet. Biblioteken ska inte bara ses och användas som hemlånebibliotek.

För HB bör ett förnyelse- och ombyggnadsprogram utarbetas och genomföras som medger en större integration mellan bibliotekets avdelningar och en rationellare drift av biblioteket.

Medier

Bibliotekens mediebestånd ska vara av god kvalitet både vad beträffar innehåll och fysiskt skick. Mediebeståndet ska förnyas planmässigt och urvalet styras av behov och efterfrågan. Målet bör vara att på sikt möjliggöra att en ökad andel av det aktuella mediebeståndet årligen kan bytas ut, d.v.s. gallras och ersättas med nyförvärv. Idag är förnyelseprocenten ca 5 %. Beståndet av ljudböcker som idag inte alls täcker efterfrågan ska utökas kraftigt. Mediebeståndet ska vara allsidigt på alla enheter och innehålla både böcker och övriga medier. Beståndet av elektroniska medier och databaser ska finnas tillgängliga för bibliotekens låntagare via hemsidan och visas i katalogen. Urvalet av specialmedier för grupper med särskilda behov ska särskilt beaktas.

Kommentar:

Under senare år har antalet boklån sjunkit och antalet utlån av övriga medier inte ökat i lika stor utsträckning som på många andra bibliotek. Därtill har det samlade medieanslaget varit för lågt. Medieanslaget bör därför vara betydligt högre än idag om biblioteken i Västervik inte ska förlora i konkurrensen med det kommersiella medieutbudet och kunna förbli en folkbildande institution. Ett annat sätt att få medieanslaget att räcka, är att minska antalet bibliotek och därmed uppsplittringen av medieanslaget. Medieanslagets fördelning bör i vart fall ses över och varje post noga övervägas för att utröna om medieanslaget kan användas så att det bättre möter efterfrågan än idag. Några exempel på omfördelning kan vara: ännu färre tidskrifter, sänkt anslag till inbindning, större anslag till kurslitteratur och ljudböcker och viss omfördelning mellan barn- och vuxenlitteratur. Justeringarna kan dock inte väga upp det faktum att medieanslaget är och under lång tid har varit otillräckligt, vilket både bibliotekens medieutbud och lånesiffror tydligt visar.

Personal

I biblioteken ska finnas kompetent personal i tillräcklig omfattning för att täcka behovet av bemanning i diskarna och för den uppsökande verksamheten. Antalet personaltimmar kan ligga på nuvarande nivå om självbetjäningens graden ökar och avdelningarna integreras. En omorganisation bör göras av barnbibliotekarie- och studiebibliotekarietjänsterna för att renodla och förbättra servicen. Behovet av läsfrämjande insatser, rådgivning och informationsökning ökar hela tiden på huvudbiblioteket.

För alla som arbetar på bibliotek gäller att biblioteksarbete är ett informationsyrke och ett serviceyrke. När det gäller information och informationskällor går utvecklingen snabbt och regelbundet återkommande fortbildningsinsatser för hela personalen är nödvändiga. Kunskap om litteratur och bemötande bör alla också regelbundet få förnyat.

Säkerhet för personalen och meningsfulla arbetsuppgifter uppnås också genom att självbetjäning införs vid kopiering och lån/återlämning samt elektronisk datorbokning. Detta frigör personalresurser som kan användas bl.a. i det läsfrämjande arbetet. Återkommande utbildning i bemötande av bibliotekets olika kundkategorier är en del av trygghetsarbetet.

Bibliotekens inredning bör anpassas så att arbetsskador undviks. Exempel på detta är höj- och sänkbara diskar, ergonomiskt utformade och vid behov motordrivna bokvagnar mm.

IT

För en rationell och säker hantering för cirkulation och katalog, är det på sikt lämpligt att sätta chips i alla medier, vilket rationaliserar hanteringen. Biblioteksdatasystemet Bookit ska alltid vara uppgraderat i senaste version, med användarvänlig publik katalog där olika elektroniska tjänster (omlån, beställningar, inloggningar i databaser hemifrån via lånekort lån av e-böcker och musikfiler osv) kan nå hemifrån alla tider på dygnet. Hemsidan ska vara tillgänglig för alla på svenska och engelska och anpassad för besökare med olika funktionshinder.

På huvudbiblioteket bör finnas :

Snabba och driftssäkra utlåningsautomater både på plan ett och två, enkla att använda för alla bör installeras snarast.

Pc för allmänheten i tillräcklig mängd, uppdaterade och med god prestanda.

En mindre ord- och bildverkstad finns från hösten 2006 på Blå planet, där allmänheten några timmar i veckan kan få hjälp vid datorerna, med nerladdning skanning, cd-bränning, möjlighet att skicka bilder mm. Även pc-hjälpmedel som talsyntes mm för funktionshindrade visas i verkstaden.

Digitalt kommunikationsrum med studiedatorer och storbildstv, vilket stärker bibliotekets roll som lättillgängligt lärcentrum. Biblioteket är en viktig aktör i det livslånga lärandet till nytta för enskilda medborgare liksom organisationer och företag.

Trådlöst bredband som innebär möjlighet att använda egen bärbar dator på biblioteket bör snarast införas. Allmänhetens datorer bör förses med effektivt antivirusprogram som möjliggör användning av USB-minnen mm

För ökad säkerhet bör elektroniskt bokningssystem införas med möjlighet att boka dator hemifrån via 24-timmarsbiblioteket.

Filialerna

Alla biblioteksfilialer har idag Bookit. Alla ska också ha minst en pc för allmänheten med god prestanda.

Trådlöst nätverk bör finnas på de större filialerna.

Särskilt utrustade studiedatorer ska finnas på HB och på de största filialerna.

Verksamhet vid HB och filialer

Barnbiblioteket

Inköper och tillhandahåller medier av god kvalitet för barn i tillräcklig mängd

Anordnar årligen familjeprogram på HB och de största filialerna, i form av teater, musik, sagostunder mm samt arrangerar utställningar i biblioteket. Det ska alltid finnas något nytt för besökarna att uppleva i barnavdelningarna.

Arrangerar Barnbokens vecka där alla fyraåringar bjuds in och får en bokpresent.

Samarbetar med BVC om information om läsning och böcker till nyblivna föräldrar och delar ut Barnets första bok till alla ettåringar.

Deponerar böcker på olika platser t.ex. BVC dit barn och föräldrar går.

Lånar ut sagopåsar som komplement till den traditionella utlåningen.

Prioriterar på olika sätt samarbetet med skola och förskola:

Tar regelbundet emot besök av skolklasser och förskolor och informerar om böcker

Bibliotekspersonal tjänstgör i skolbibliotek enligt avtal med skolan. Det är viktigt att avtal om samarbetet skola/folkbibliotek alltid finns.

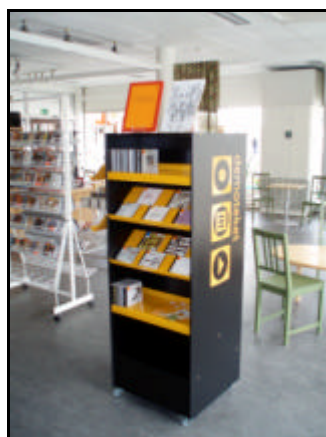
Kommunbiblioteket leder ett katalog- inköpssamarbete med skolenheterna.

Driver läskampanjer tillsammans med skolan

Fortbildar lärare genom bokinformation.

Arrangerar författarbesök i skolor och bibliotek

Bedriver utvecklingsarbete i form av projekt

Bedriver tillsammans med visbiblioteket ett projekt som syftar till att utveckla ett mediatek för ungdomar innehållande musik, demotek och böcker för unga vuxna i en attraktiv miljö skild åt från barnavdelningen.

Vuxenavdelningen

Tillhandahåller fack- och skönlitteratur av god kvalitet och kompletterar beståndet på efterfrågan genom inköp och via fjärrlån

Håller och marknadsför aktivt olika slag av medier, tryckta, AV och elektroniska. Exempel på aktiv marknadsföring är skyltning, boktips på hemsidan och aktiviteter kring böcker

Ger IT-baserad information till allmänheten

Anordnar program, utställningar, läsecirklar, föredrag mm på eget initiativ och i samarbete med föreningar, studieförbund m.fl.

Deltar i arrangemang, bibliotekskampanjer mm, t.ex. Seniorsurf, Nordisk biblioteksvecka mfl lokalt, regionalt och internationellt.

Innehåller:

Studiebibliotek med service och vägledning åt studerande

Ord- och bildverkstad med möjlighet till skanning, kopiering, layout, hjälpprogram för funktionshindrade mm som är bemannad under vissa tider

Rum för digital kommunikation med datorer utrustade med e-konferensprogram och telebild, varvid en lärcenterfunktion skapas.

Företagsinformation till småföretagare

EU-information på ett aktivt sätt

Miljöhörna med aktivt exponerade medier

Väl exponerad och representativ Tjustsamling

IT för allmänheten med stationära pc och trådlöst nätverk

Bibliotekets uppsökande verksamhet

Tillhandahåller och placerar lättillgängligt specialmedier för funktionshindrade liksom

IT för funktionshindrade

Erbjuder Boken-kommer verksamhet på efterfrågan till dem som inte kan ta sig till biblioteket och informerar om möjligheten

Deponerar böcker och cd på äldreboenden och andra institutioner på uppdrag av socialförvaltningen och håller aktiv kontakt med institutionerna

Håller kontakt med och informerar läsombud och IT-ombud inom omsorgen

Samarbetar med pensionärsföreningar och olika anhörig- och intresseföreningar kring äldre- och handikappfrågor

Samarbetar med Västerviks museum med att iordningställa minneslådor för äldreomsorgen
På uppdrag och mot ersättning från kriminalvården utvecklar och bedriver en fullgod biblioteksservice på Västerviks anstalter
Tillsammans med föreningar och andra förvaltningar delta i olika arrangemang t.ex. äldreveckan.

Musikbiblioteket och Vissamlingarna

(Innehåller bibliotekets musikavdelning, visbiblioteket samt visarkivets publika del)
Inköper och tillhandahåller all slags musik på cd, elektroniskt för nedladdning och i tryckta medier för alla åldrar

Väljer ut och deponerar musik-cd på biblioteksfilialerna på efterfrågan

Väljer ut och tillhandahåller musik för barn och ungdom i samarbete med barnavdelningen

Bedriver demotek i samarbete med barnavdelningen

Planerar för en musikverkstad för barn tillsammans med barnavdelningen

Samlar och tillhandahåller vismaterial av alla slag, inspelningar, tryckta musikmedier instrument mm i samarbete med Visarkivet

Bedriver en regelbundet återkommande utställningsverksamhet

Arrangerar regelbundet musikprogram av olika slag

Tillsammans med föreningar och andra förvaltningar delta i olika arrangemang t.ex. äldreveckan.

Samarbetar med olika vis- och musikföreningar, musikinstitutioner på lokal, regional och nationell nivå.

Biblioteksfilialerna

Alla utom Gamleby är integrerade folk- och skolbibliotek lokaliserade till skolan och lägger tonvikten på sitt arbete för barn och ungdom.

Biblioteksfilialerna har en viktig funktion som mötesplats för både unga och gamla. De kan fungera som kulturcentra i bygden. Programverksamheten bör därför utökas och filialbiblioteken öppnas mer för föreningslivet.

Biblioteksfilialerna har också ett uppdrag att arbeta uppsökande med Boken- kommer till dem som inte själva kan ta sig till biblioteket, depositioner av böcker på vårdhem, högläsning mm. Biblioteksfilialerna är självständiga biblioteksenheter som kan profilera sig på olika sätt genom sina medier och aktiviteter. De kan presentera sig på en egen hemsida länkad till den gemensamma bibliotekshemsidan.

Biblioteksfilialerna bör garanteras resurser så att de inte blir antikvariat utan kan vara moderna datoriserade bibliotek i takt med tiden.

Regelbundna och täta transporter varje vecka säkerställer utbytet av medier mellan biblioteksenheter både inom och utom kommunen.

Utvärdering och revidering

Biblioteksplanen ska utvärderas och revideras en gång per mandatperiod.

Utvärdering av biblioteksverksamheten sker genom redovisning av nyckeltal samt analys baserad på enkätundersökningar av bibliotekets service.

Biblioteksplanen är ett övergripande långsiktigt dokument vars intentioner ska vägleda det årliga biblioteksarbetet. Bibliotekets verksamhetsuppdrag beskrivs i Kultur- och fritidsnämndens årliga verksamhetsplan och mer detaljerat i arbetsplanen. Till stöd för verksamheten finns också arbetsmiljöplan, tillgänglighetsplan, mediaplan och marknadsföringsplan. Det finns också en skolbiblioteksplan.

Kort information om Västerviks kommunbibliotek

Kommunbiblioteket består av 14 enheter: Huvudbiblioteket, Vissamlingarna och 12 biblioteksfilialer

Utlån: 270 722

Besök: 6200/vecka

Mediebestånd: 197356

Personal: 21,3 årsverken, varav 8,7 bibliotekarier, 12,6 övriga

Öppethållande: 145,5 t/v

Totalkostnad 2005 : **15078,2** Intäkter(Bun,Soc, Krim mm):**2217,3**

Varav medier, inkl video: **1400,6**; personal **8232,2**; lokaler **3310,0**; IT: **569,6**

Huvudbiblioteket

Huvudbiblioteket ligger vid Spötorget i centrala Västervik och utgör basen för biblioteksverksamheten i kommunen. På bottenplan finns barnavdelning, musikbibliotek och avdelning för specialmedier. Här finns också lånedisken. I barnavdelningens ”skattkammare” samlas dagligen barngrupper och i musikbiblioteket, Vissamlingarna, är programverksamheten livlig. I källaren finns förutom magasin en aktiv släktforskarförening som har öppet dagligen.

På plan 2 ”Blå planet” finns vuxenavdelningen med Tjustsamling, filmer och ljudböcker samt studiedatorer och en ord- och bildverkstad under uppbyggnad. Även tidningar och tidskrifter finns här.

På översta planet finns sammanträdesrummet Utkiken och administration för biblioteket och Kultur o fritidsförvaltningen.

Filialer

Det finns folkbibliotek spridda över hela kommunen. Från 2007 är alla filialer utom Gamleby bibliotek är integrerade folk- och skolbibliotek, där skolan bidrar med en mindre del ekonomiskt till verksamheten och betalar för personaltimmar och medier. Större filialer finns i Ankarsrum, Gamleby, Loftahammar och Överum, mindre i Blackstad, Blankaholm, Edsbruk, Gunnebo, Odensvi, Hjorted, Totebo och Ukna.

Skolbibliotek

På uppdrag av BUN och mot ersättning bedrivs verksamhet också på följande skolbibliotek: Almvik, Brevik, Fågelbäret och Ellen Key. Några skolor har endast datasamarbete. De använder biblioteksdatasystemet Bookit och betalar för detta beroende på användningsgrad: Gymnasiebiblioteket, Högskolecentrum, Skogshaga och Åby. Även Gamleby folkhögskola använder Bookit.

Social biblioteksverksamhet

Västerviks kommunbibliotek bedriver via HB och filialer Boken kommer-verksamhet och deponerar böcker på äldreboenden i hela kommunen.

Böcker sänds ut till 120 Boken-kommer- låntagare i kommunen ca en gång i månaden. Bokdepositioner, som förnyas en gång i månaden, finns på följande äldreboenden: Annagården, Gertrudsgården, Korallen, Lindögården, Ludvigsborg, Mimergården, Rosavilla, Tjustgården, Tre Bröder och Vapengränd i Västervik; Ekliden i Ankarsrum; Edshöjden i Edsbruk, Hagnäsgården och Erneborg i Gamleby; Dalsgården i Gunnebo, Nynäsgården och Sundsgården i Hjorted , Guldknappen i Loftahammar samt Ekhamra i Överum. Socialnämnden betalar ersättning till biblioteket för 60 personaltimmar i månaden samt medieinköp. 2005 uppgick ersättningen till 239 000 skr.

Fängelsebibliotek

Västerviks kommunbibliotek utför också tjänster åt Kriminalvården och har utlåning av medier på Anstalten Västervik Norra, Anstalten Västerviks Centrum och Häktet Gertrudsvik Västervik en gång i veckan. Kriminalvården ersätter biblioteket för personaltimmar, medieinköp och transporter. För 2006 beräknas ersättningen till 238 800 skr. Biblioteksverksamheten kommer att utökas 2007 eftersom antalet intagna då blir betydligt fler.

Vissamlingarna

Vissamlingarna består av stadsbibliotekets musikbibliotek, visbiblioteket samt Visarkivets publika del. Enheten som tidigare bedrivits i projektform, kommer från 2007 att få olika organisationstillhörighet. Arkivdelen kommer även fortsättningsvis att drivas som projekt, medan musik- och visbiblioteket kommer att integreras med och bli en del av stadsbiblioteket.

Västerviks virtuella bibliotek – 24-timmarsbiblioteket

På bibliotekets hemsida www.vastervik.se/bibliotek finns information och tjänster tillgängliga dygnet om. I Algot - bibliotekets katalog kan man söka, reservera, låna om böcker och andra medier.

Det finns flera möjligheter att få svar på sina frågor: **Fråga biblioteket** är en nationell tjänst, där svenska bibliotek turas om att besvara frågor - via chatt eller e-post. För studenter vid universitet och högskolor finns även tjänsten **Jourhavande bibliotekarie**. För barnen finns **Fråga Barnens bibliotek**, och möjligheten att ställa frågor på engelska och flera andra språk, **Ask the library** m.fl.

Det finns ca 900 E-böcker att ladda hem och via musikwebben 300.000 olika musikfiler, med såväl populär som klassisk musik att ladda ner och låna.

Tips för sökning på Internet finns i form av länkkataloger och listor t.ex. Länklista Skärgården och databaser. Biblioteket har också en nyhetservice som är möjlig att abonnera på. Tips på nya böcker erhålls då per e-post.

Bibliotekslag (SFS 1996:1596)

Utfärdad: 1996-12-20 Ändring införd: t.o.m. SFS 2004:126

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om det allmänna biblioteksväsendet.

2 § Till främjande av intresse för läsning och litteratur, information, upplysning och utbildning samt kulturell verksamhet i övrigt skall alla medborgare ha tillgång till ett folkbibliotek.

Folkbiblioteken skall verka för att databaserad information görs tillgänglig för alla medborgare.

Varje kommun skall ha folkbibliotek.

3 § På folkbiblioteken skall allmänheten avgiftsfritt få låna litteratur för viss tid.

Bestämmelsen hindrar inte att ersättning tas ut för kostnader för fotokopiering, porto och andra liknande tjänster. Inte heller hindrar den att en avgift tas ut i de fall låntagare inte inom avtalad tid lämnar tillbaka det som de har lånat.

4 § Ett länsbibliotek bör finnas i varje län.

Länsbiblioteket skall bistå folkbiblioteken i länet med kompletterande medieförsörjning och andra regionala biblioteksuppgifter.

För den kompletterande medieförsörjningen skall också finnas en eller flera lånecentraler.

5 § Inom grundskolan och gymnasieskolan skall det finnas lämpligt fördelade skolbibliotek för att stimulera skolelevernas intresse för läsning och litteratur samt för att tillgodose deras behov av material för utbildningen.

6 § Det skall finnas tillgång till högskolebibliotek vid alla högskolor. Dessa bibliotek skall inom de områden som anknyter till utbildning och forskning vid högskolan svara för biblioteksservice inom högskolan och i samverkan med landets biblioteksväsen i övrigt ge biblioteksservice.

7 § Kommunerna ansvarar för folk- och skolbiblioteksverksamheten.

Landstingen ansvarar för länsbiblioteken och för biblioteken vid högskolor med landstingskommunalt huvudmannaskap.

Staten ansvarar för övriga högskolebibliotek och för lånecentralerna samt för sådan biblioteksverksamhet som enligt särskilda bestämmelser ankommer på staten.

7 a § Bibliotek och bibliotekshuvudmän inom det allmänna biblioteksväsendet skall samverka.

Kommuner och landsting skall anta planer för biblioteksverksamheterna. Lag (2004:1261).

8 § Folk- och skolbiblioteken skall ägna särskild uppmärksamhet åt funktionshindrade samt invandrare och andra minoriteter bl.a. genom att erbjuda litteratur på andra språk än svenska och i former särskilt anpassade till dessa gruppers behov.

9 § Folk- och skolbiblioteken skall ägna särskild uppmärksamhet åt barn och ungdomar genom att erbjuda böcker, informationsteknik och andra medier anpassade till deras behov för att främja språkutveckling och stimulera till läsning.

10 § Länsbibliotek, lånecentraler, högskolebibliotek, forskningsbibliotek och andra av staten finansierade bibliotek skall avgiftsfritt ställa litteratur ur de egna samlingarna till folkbibliotekens förfogande samt i övrigt samverka med folk- och skolbiblioteken och bistå dem i deras strävan att erbjuda låntagarna en god biblioteksservice.

Antaget i samtliga Ks och Regionförbundets styrelse (Program för biblioteksutveckling 2005-2010" (§ 117, D 2001206-866) efter förslag från Arbetsutskottet (§ 128/05).

Slutversion 2005-02-03

Program för biblioteksutveckling i Kalmar län 2005-2010

Vision: 2010 är Kalmar län Sveriges bästa biblioteksregion

Varför samarbetar vi?

Vårt fördjupade samarbete skall ge mervärde för brukarna

Övergripande mål:

- 2010 spelar biblioteken i länet en viktig roll i den lokala utvecklingen och är en naturlig del av kommunens utvecklingsplanering
- 2010 möter biblioteken i länet de behov som allmänhet, studerande, företag, föreningar/organisationer och förvaltningar har
- 2010 upplever personalen att den arbetar i en trivsamt, sund och utvecklande arbetsmiljö

Kritiska framgångsfaktorer:

1. Vi skall profilera några av våra bibliotek så att de får nationell status
2. **Vi prioriterar alla vuxnas lärande de närmaste åren 1)**
3. Följande samarbetsområden pekar vi i nuläget ut som speciellt viktiga:
  - Gemensam sökportal, lånekort, bättre transporter, Z39.50 2)
  - Service till småföretagare
  - Gemensamma upphandlingar
  - Gemensam tankesmedja med förmedling av goda ex.

- Gemensam marknadsföring mot förvaltningar, politiker, företagare, föreningar/organisationer och allmänhet

Delmål:

2005:

1. Vid utgången av 2005 har lämpliga områden för gemensamma upphandlingar inventerats och under året görs den första upphandlingen.
2. 2005 finns en gemensam tankesmedja med bred sammansättning inrättad. Arbetsformer, innehåll och deltagare är klara
3. Detta år startar den lokala förankringen av visionen bland personalen. Denna skall vara slutförd under året
4. Första halvåret 2005 har biblioteken installerat Z.39.50, och det förbättrade transportsystemet är i drift. Låntagarna kan återlämna lånade böcker på för dem lämpligt bibliotek.
5. Under året påbörjas arbetet med att anordna lokala avstamp för arbetet med biblioteksplaner. Dessa skall vara avslutade senast 2006 3)
6. Vid årsskiftet 2004/05 har vi gemensamma fjärrlåneregler med generös inställning till fjärrlån 4)
7. Innan utgången av året undersöks möjligheterna till gemensam marknadsföring mot allmänhet, förvaltningar, politiker, föreningar/organisationer och allmänhet
8. Under året införskaffar en kommun kommunlicens (sökning på biblioteken för allmänheten) på Metalib med Sfx med externa medel 5)
9. Under året har en utredning ang. företagservice slutförts
10. Gemensamt påbörjas arbetet med att förbättra den psykiska och fysiska miljön
11. Utredds förutsättningarna för att starta med service mot förvaltningar och politiker

2006:

1. Detta år startar några bibliotek service mot de egna förvaltningarna och politikerna. Innan utgången av 2008 finns sådan service i samtliga kommuner
2. Gemensam marknadsföring har genomförts mot förvaltningar, allmänhet, politiker, föreningar/organisationer och företagare. Görs varje år.
3. Under året har minst 5 bibliotek utvecklat studiemiljön för vuxenstuderande
4. Alla bibliotek ger lektioner i informationssökning, i grupp och / eller enskilt till vuxenstuderande
5. Kick Off nr 2 genomförs 6)
6. Samtliga bibliotek har av KF antagna kommunövergripande biblioteksplaner
7. Förutsättningarna för att använda intelligenta agenter utreds
8. Kvalitetskontrollinstrument utreds,
9. Undersöks förutsättningarna för att införa studielitteratur online 7)

2007:

1. Företagservice erbjuds i full skala
2. Vid utgången av året används intelligenta agenter i minst tre kommuner 8)
3. Ytterligare två bibliotek har utvecklat studiemiljön för vuxenstuderande
4. Detta år är 6 av 12 bibliotek på väg mot 24-timmarsbiblioteket (erbjuder ytterligare nättjänster) 9)
5. Ett tillgänglighetskontor (med bränneri) har inrättats i Sydost 10)
6. Minst hälften av biblioteken har kommunlicens på Metalib / Sfx
7. **Gemensam upphandling av studielitteratur online har ägt rum**
8. En gemensam plan för kompetensutveckling för perioden 2008-2010 har fastställts

2008:

1. Länet har nu 9 bibliotek som har utvecklat studiemiljön för vuxenstuderande
2. Instrumentet för kvalitetskontroll har använts på samtliga bibliotek och används kontinuerligt
3. Kick off nr 3 har genomförts
4. Ytterligare tre bibliotek har införskaffat intelligenta agenter

5. Innan året är slut erbjuder 9 bibliotek i länet sina tjänster via webben (se pkt 4 ovan)

2009:

1. Återstående bibliotek har skaffat Intelligentia agenter
2. Resterande bibliotek erbjuder sina tjänster via webben
3. Samtliga bibliotek har kommunlicens på Metalib / Sfx
4. De sista biblioteken har utvecklat studiemiljön för vuxenstuderande

2010:

1. Kickoff nr 4 genomförs

Kommentarer:

- 1) I ett strategiskt dokument går det inte att prioritera allt och alla. De närmaste åren fokuserar vi av taktiska skäl på vuxnas lärande. Eftersom dokumentet skall vara ett levande sådant kommer delmål att komma till och andra kommer att försvinna. Tidsmässigt kommer delmålen att flyttas både bakåt och framåt i tiden. Dessa frågor hanteras av den politiska strategigruppen. Under de närmaste åren kommer utvecklingsplaner för skol- och barnbiblioteksverksamhet att tas fram, liksom planer för biblioteksverksamheten för övriga grupper. Till sist kommer utvecklingsprogrammet att omfatta hela det livslånga och livsvida lärandet.
- 2) Den gemensamma sökportalen gör det möjligt att se hela länets samlade bokbestånd från en plats (bibliotek) och programvaran Z39.50 gör det möjligt för en bibliotekarie i t.ex. Nybro att se om boken finns inne i hyllan i Västervik eller Torsås.
- 3) Enligt riksdagsbeslut (8 december 2004) skall kommuner upprätta politiska styrdokument i form av kommunövergripande biblioteksplaner.
- 4) Innebär i stort sett att vi betraktar länets samlade bokbestånd som en tillgång för alla länsbor oavsett vad de bor.
- 5) Metalib med SX är en sök- och länkteknik för en portal, som har införts för 126 kommunbiblioteksanställda i södra Sverige. Tekniken underlättar högst påtagligt möjligheterna att finna rätt information. Punkt 8 innebär att inte bara biblioteksanställda får tillgång till den nya söktekniken utan även biblioteksbesökarna.
- 6) Den 7 maj 2004 samlades samtliga (ca 200) biblioteksanställda i Kalmar län på Rock City i Hultsfred för att sätta Vision och strategi. Vi vill upprepa samlingen vartannat år fram till 2010.
- 7) På sikt kommer all kurslitteratur att finnas i digital form. Vi vill ha en beredskap för att vara med på vagnen när den börjar rulla.
- 8) En intelligent agent är en omvärldsbevakare som automatiskt levererar skräddarsydd information, från förutbestämda informationskällor och från bestämda nyckelord, till användarens egna Pc.
- 9) 24 timmarsbiblioteket (jfr 24 timmarsmyndigheten) innebär att en stor del av bibliotekets tjänster kan levereras till användarens egna Pc.
- 10) Vi planerar, tillsammans med Blekinge och Kronoberg, att inrätta ett kontor som skall stödja biblioteken när det gäller att anpassa bibliotekens material m.m. till funktionshindrade. Vi planerar även här att bränna talböcker (CD) för de tre länen. Läns- / regionbiblioteken äger idag denna möjlighet och rättighet.